

SØK 1366 Makroøkonomi II

Studium

Bachelorstudiet i økonomi og ledelse (3. år)

Kursansvarlig

Erling Steigum

Institutt

Institutt for samfunnsøkonomi

Semester

Se studieplan for aktuelt studium

Studiepoeng

7,5

Undervisningsspråk

Norsk

Innledning

Innledning

Dette kurset har som hovedmål å gi studentene en dypere faglig innsikt i hvordan pengepolitikken og finanspolitikken virker på kort og lang sikt i en liten åpen økonomi som den norske. Det innebærer at studentene får oversikt over den makroøkonomiske utviklingen i Norge etter 1980, forstår hvordan bruk av petroleumsinntekter påvirker norsk økonomi, og setter seg inn i det faglige grunnlaget for pengepolitikk basert på fleksibel inflasjonsmålstyring.

Videre har kurset som mål at studentene skal få kunnskaper om hvordan finanskrisen og gjeldskrisen i Europa kan slå negativt ut både innenfor EU og i Norge og andre små europeiske land som blir sterkt påvirket av den makroøkonomiske utviklingen i EU-landene.

Videre skal studentene få innsikt i de langsiktige utfordringene for finanspolitikken knyttet til befolkningsaldring, pensjonsreformer, Statens pensjonsfond – Utland, samt finansieringen av velferdsstaten på lang sikt.

Læringsmål

Kunnskapsmål

Etter endt kurs skal studentene:

- Forstå hvordan valutakurser dannes under full internasjonal kapitalmobilitet, samt hvordan pengepolitikken virker under faste og fleksibel valutakurser.
- Forstå hvordan sentralbanker påvirker etterspørselen etter privat konsum og realinvesteringer, samt nettoeksporten.
- Tilegne seg presise kunnskaper om hvordan inflasjonsraten påvirkes av konjunktursituasjonen, forventet inflasjon og såkalte kostnadssjokk.
- Forstå betydningen av å ha et nominelt anker for markedsøkonomien, samt funksjonsmåten til den europeiske pengeunionen, herunder fordeler og ulemper av at Norge eventuelt erstatter den norske kronen med euro.
- Ha kunnskap om logikken bak Norges Banks rentesetting (pengepolitikk) under et inflasjonsmål. Her kreves det at studentene setter seg inn i egenskapene til en optimal pengepolitikk basert på minimering av en tapsfunksjon.
- Ha kunnskap om finanspolitikken mål og virkemidler på kort og lang sikt. Sentralt her står modellbaserte virkninger av bruk av petroleumsinntekter på realvalutakurs og næringsstruktur, samt hvordan skattekiler påvirker verdiskapingen gjennom arbeidstilbud og sparing.
- Ha kunnskap om makroøkonomiske virkninger av oppbygging av offentlig gjeld, samt innsikt i de utfordringer som den kommende befolkningsaldringen reiser for pensjonssystemer og finansieringen av velferdsstaten på lang sikt.

Ferdighetsmål

Etter endt kurs skal studentene:

- Forstå makroøkonomiske sammenhenger på matematisk form og kan analysere politikkvirkninger i matematiske modeller i tillegg til grafiske figurbetraktninger.
- Kunne analysere hvordan valutakurser bestemmes under udekket renteparitet. De skal beherske den såkalte IS-MP modellen for en liten åpen økonomi med fleksibelvalutakurs. Kunne analysere hvordan ulike faktorer påvirker inflasjonen ved hjelp av kortsiktige og langsiktige makrotilbudsfunksjoner, samt logikken i såkalte inflasjons- og deflasjonsspiraler.
- Forstå forskjellen mellom inflasjonsmål og prisnivåmål for pengepolitikken.
- Ha innsikt i logikken bak optimal pengepolitikk basert på minimering av en tapsfunksjon.
- Se sammenhengen mellom målene og virkemidlene i finanspolitikken, samt målkonflikten mellom verdiskaping og inntektsfordeling. Her kreves det også at studentene setter seg inn i modellbaserte analyser av hvordan statens bruk av petroleumsinntekter får virkninger på realvalutakurs og næringsstruktur.

- Kunne analysere hvordan skattekiller i arbeids- og kapitalmarkedene vil påvirke incentivene til å tilby arbeid og spare.
- Redegjøre for makroøkonomiske virkninger av at staten bygger opp offentlig gjeld eller formue. Slike spørsmål er også relatert til de forventede virkningene av befolkningsaldring på lang sikt, samt utfordringer knyttet til pensjonsreformer, Statens pensjonsfond – Utland og finansieringen av velferdsstaten på lang sikt. Det kreves at studentene behersker den intertemporale budsjettsskranken til sektoren offentlig forvaltning og kan anvende den til å beregne hvilke krav som må stilles til en bærekraftig finanspolitikk på lang sikt.
- Ha oversikt i den historiske makroøkonomiske utviklingen i norsk økonomi etter 1980, og kan gjøre rede for hva som forårsaket de store konjunkturbevegelsene før og etter bankkrisen tidlig på 1990-tallet, samt utfordringene forbundet med finanskrisen og gjeldskrisen i Europa i perioden 2007 - 2011.

Holdningsmål

Du skal bli etisk bevisst de grunnleggende interessekonflikter og målkonflikter som er knyttet til økonomisk politikk. Du skal kunne vurdere en makroøkonomisk problemstilling fra forskjellige synsvinkler når det gjelder ulike gruppers interesser. Du skal også få en kritisk sans for at erklærte politisk mål og ambisjoner kan avvike fra de faktiske virkningene av økonomisk politikk i praksis.

Forkunnskaper

Dette kurset bygger på SØK 1201 Makroøkonomi I, og dermed også de forkunnskaper i matematikk, statistikk, mikroøkonomi og bedriftsøkonomi som Makroøkonomi I forutsetter.

Obligatorisk litteratur

Bøker:

Steigum, Erling. 2004. Moderne makroøkonomi. Gyldendal akademisk. kapittel 8-14, unntatt avsnitt 9.3 (294 sider). To kapitler (nr. 8 og 9) er overført fra Makroøkonomi I til Makroøkonomi II

Artikler:

Røisland, Ø. og T. Sveen. 2005. Pengepolitikk under et inflasjonsmål. Norsk økonomisk tidsskrift. 16-38

Steigum, Erling. 2006. Aktivabobler - kan og bør myndighetene gjøre noe?. Magma. Nr. 1. 57-67

Steigum, Erling. 2006. Den keynesianske revolusjonen 70 år etter : et tilbakeblikk. Økonomisk forum. Nr. 6. 18-26

Steigum, Erling. 2008. Befolkningsaldring, pensjonsreformer og realøkonomi. Samfunnsøkonomen. Nr. 6 og 7

Steigum, Erling. 2009. The boom and bust cycle in Norway. I: Jonung, L., J. Kiander og P. Vartia, red.: The Great financial crisis in Finland and Sweden. Edward Elgar. kapittel 7 (pp. 202-244)

Steigum, Erling. 2010. Norsk økonomi etter 1980 : fra krise til suksess. Praktisk økonomi og finans. Nr. 3. 9-15

Annet:

OECD. 2010. OECD Economic Surveys: Norway 2010. 145 sider

Anbefalt litteratur

Bøker:

Ferguson, Niall. 2008. The ascent of money : a financial history of the world. The Penguin Press. 404 sider

Krugman, Paul. 2012. End this depression now!. W. W. Norton & Company

Emneoversikt

1. Modellbaserte analyser av kortsiktige virkninger av penge- og finanspolitikk på sysselsetting og økonomisk aktivitet.
2. Penge- og finanspolitikk under fast og fleksibel valutakurs i en liten åpen økonomi som den norske.
3. Makrotilbudsrelasjonen: Hvordan produksjonsgap og forventet inflasjon påvirker faktisk inflasjon.
4. Nominell forankring av økonomien: Inflasjonsmål, prisnivåmål og fast valutakurs.
5. Den europeiske pengeunionen (EMU)
6. Pengepolitikk under et inflasjonsmål
7. Finanspolitikk: Mål og virkemidler
8. Bruk av petroleumsinntekter og realvalutakursen
9. Skattekilers virkninger på arbeidstilbud, sparing og verdiskaping
10. Offentlig gjeld
11. Befolkningsaldring, pensjonssystemer og offentlige finanser
12. Makroøkonomisk utvikling i norsk økonomi etter 1980, og penge- og finanspolitiske utfordringer som følge av finanskrisen og gjeldskrisen i Europa.

Dataverktøy

Itslearning

Læreprosess og tidsbruk

Kurset gjennomføres med 36 timer forelesninger og 6 timer oppgavegjennomgang i plenum.

Arbeidskrav

I løpet av kurset vil det bli gitt syv (7) tester via læringsplattformen Its learning. Det er et krav at studentene skal ha fått godkjent fem (5) av disse for å kunne gå opp til eksamen. Tilbakemelding på testene vil både skje elektronisk og gjennom oppgavegjennomgang i plenum. Ved kursstart vil det bli opplyst om tidsfristene for arbeidskravene.

Anbefalt tidsbruk for studentene:

Aktivitet	Timebruk
Forelesninger	36
Oppgavegjennomgang i plenum	6
Lese pensum og forberede til forel.	130
Løse oppgaver	23
Eksamen	5
Anbefalt tidsforbruk i alt	200

Ressursbruk

Aktiviteter per kursgjennomføring:

36 timer – Forelesninger

6 timer – Oppgavegjennomgang i plenum

3 timer – administrasjon av læreprosessen og arbeid med arbeidskravene

Arbeidskrav

For å gå opp til eksamen i kurset, må studentene ha fått godkjent fem av syv tester.

Eksamen

Kurset avsluttes med en fem timers individuell, skriftlig eksamen.

Eksamenskode(r)

SØK 13661 - Skriftlig eksamen som teller 100% for å oppnå endelig karakter i kurset SØK 1366 Makroøkonomi II, 7.5 studiepoeng.

Hjelpemidler til eksamen

BI-definert eksamenskalkulator. TEXAS INSTRUMENTS BA II Plus™

Under punktet eksamensinformasjon i studiehåndboken på web finnes det definisjoner av hjelpemidler ved skriftlig skoleeksamen. Legg særlig merke til bruk av kalkulator. https://at.bi.no/NO/Pages/Exa_Hjelpemidler-til-eksamen.aspx

Kontinuasjon

Kontinuasjonseksamen tilbys hvert semester.

Studenter som ikke får godkjent fem av syv tester, har ikke oppfylt arbeidskravet i kurset og får ikke ta eksamen. Det vil si at de må ta hele kurset på nytt ved senere gjennomføring. Studenter som ikke får bestått på skriftlig eksamen eller som ønsker å forbedre karakteren, kan ta ny kontinuasjonseksamen ved senere gjennomføring av eksamen.

Tilleggsinformasjon